

Asia: VN/3215/2021

Väliraportti: Vapaa!-Fri! -hanke vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi ikääntyvässä yhteiskunnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö pyytää Satakunnan yhteisökeskukselta lausuntoa Vapaa!-Fri! -hankkeen väliraportista.

Hankkeen väliraportissa kuvaillaan hankkeessa esiin nousseita havaintoja vapaaehtoistoiminnan tilasta Suomessa, siihen vaikuttavista ja sitä haastavista tekijöistä. Väliraportin tarkoituksena on ollut rakentaa kokonaiskuva vapaaehtoistoiminnan kenttään kohdistuvista haasteista ja niiden juurisyistä sekä tuoda esiin vapaaehtoistoiminnan erilaisia vaikutuksia yhteiskunnassa. Raportissa esitetään sidosryhmille kysymyksiä eri aihealueista. Saadun lausuntopalautteen perusteella hankkeessa arvioidaan, mitä esiin nousseita teemoja tulisi selvittää tarkemmin ja mistä näkökulmista.

Satakunnan yhteisökeskus hyödyntää lausunnossaan maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan lausuntoa ja kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Luku 2.:

Valittu termi ”vapaaehtoistoiminta” on hyvä valinta vapaaehtoistyön sijasta. Sen sijaan: ”Nykyään vapaaehtoistoiminnalla korvataan osittain aiemmin hyvinvointivaltion ylläpitämiä julkisia palveluita” on ongelmallinen, oikeampi muotoilu voisi olla vaikkapa vapaaehtoistoiminnan rooli julkisten palvelujen rinnalla on kasvanut.

Vapaaehtoistoiminnalle määritellyn rahallisen arvon suhteen olisi tärkeää huomioida koronapandemian vaikutukset toimintaan.

Vapaaehtoistehtävistä käytettävissä esimerkeissä korostuvat sote-järjestöjen vapaaehtoistehtävät, vaikka suuri osa vapaaehtoistoiminnasta tapahtuu mm. liikunnan ja urheilun parissa. Vapaaehtoistoiminta edellyttää koordinaatiota ja johtamista. Alueellisesti tässä on merkittävä rooli myös verkostojärjestöillä, jotka voivat tukea vapaaehtoistoimintaa järjestäviä tahoja. Tähän työhön tarvittaisiin lisäresurssia, joka suunnataan suoraan alueille.

Luku 3.:

Käytössä on yleisesti käsite saavutettavasta vapaaehtoistoiminnasta. ”Hankkeen sidosryhmät pitävätkin tärkeänä, että kunnilla ja muilla viranomaisilla olisi luotuna valmiit verkostot kansalaisyhteiskunnan kanssa myös kriisien hoitamisen näkökulmasta.” on tärkeä huomio. Tähän tarvitaan vahvempaa yhteistyötä eri toimijoiden näkökulmasta

Luku 5.

Vapaaehtoistoiminnan elinvoimaisuuden ja kansalaisten tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tulee ratkaista vapaaehtoistoiminnan vaikutukset työttömyysetuuksiin tavalla, joka mahdollistaa myös työttömien henkilöiden osallistumisen vapaaehtoistoimintaan. Ongelmana on pelotevaikutuksen lisäksi myös lainsäädäntö. Tarvitaan mahdollisesti lainsäädännön tason muutoksia, ja lisäksi ohjeistusta järjestö -ja työttömyysturvan ammattilaisille ja ymmärryksen lisäämistä näiden toimijoiden välillä.

Muita huomioita:

- On tarve selvennykselle siitä mikä on OKM rooli vapaaehtoistehtäviä tarjoavien toimijoiden tukemisessa
- Järjestöt kaipaavat apua ja tukea käytännön asioihin. Monet asiat aiheuttavat epäselvyyttä ja siksi eri järjestöissä toimitaan eri tavoin (esim. kulukorvaus -asiat vapaaehtoisille tai vapaaehtoisten kiittäminen).
- Vapaaehtoistoimintaa tarjoavat myös muut kuin järjestöt (srk/kunnat).
- Työikäisten/työajalla tehtävä vapaaehtoistoiminta
- Hyvinvointialue muodostaa tulevaisuudessa tärkeän, uuden yhdyspinnan vapaaehtoistyöhön ja siihen liittyvään koordinaatioon

Karjalainen Milja
Satakunnan yhteisöt ry